

رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اعلام کرد

برگزاری نزدیک به ۳ هزار نفر - دوره آموزش رایگان برای معلولان

افراد معلولان به جامعه از طریق بازار کار و توانمندسازی آنان، باید از اولویت‌های تأثیرگذار در ارتقای زندگی این بخش از جامعه قرار گیرد. بررسی رشد کمی و کیفی آموزش‌های مهارتی؛ به‌ویژه در حوزه مهارت‌آموزی معلولان و افزایش داده‌های آماری مرتبط با آن در بازه شش‌ماهه سال جاری را در گفت‌وگوی آتیه‌نو با «مهرداد عظیمی» معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای دنبال می‌کنیم.

برای جامعه معلول کشور از طریق سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان متولی حوزه مهارت برگزار شد، گفت: «در این مدت ۹۷۵ نفر دوره آموزش رایگان برای مهارت‌آموزان مرد و هزار و ۷۷۳ نفر دوره آموزشی نیز برای متقاضیان زن مهارت‌آموزی ارائه شد.»

عظیمی متوسط مدت هر دوره از مجموع دوره‌های اشاره شده را ۱۲۰ ساعت اعلام کرد و افزود: «مجموع دوره‌های ارائه آموزش مهارت در طول فعالیت دولت سیزدهم ۵ هزار و ۷۱۷ نفر دوره آموزش بود.»

استانداردهای مهارتی ویژه معلولان

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای همچنین تاکنون بیش از ۱۰۷ استاندارد آموزشی و مهارتی؛ ویژه افراد معلول تدوین کرده که نقش بسزایی در اشتغال پایدار این بخش از جامعه ایفا خواهد کرد. در واقع این کسب مهارت‌های متناسب با شرایط گروه‌های مختلف معلول است که به واسطه رشد توانمندی تخصصی افراد، زمینه حضور مستمر آنها در بازار کار و تأمین امروز و تضمین آینده این گروه اجتماعی را رقم می‌زند. توجه به محتوا و توانمندی مرتبط با حوزه الکترونیک به عنوان ابزار اشتغال امروز، توسعه مهارت‌های مرتبط با بسترهای مجازی، برنامه‌ریزی و اجرای دوره آموزشی روش‌های نوین آموزش افراد با نیازهای ویژه در راستای تمرکز بر افزایش توان مهارتی معلولان نیز بخشی از موضوعاتی است که در حوزه استانداردهای مهارتی باید مورد توجه سیاستگذاران قرار گیرد. در نقطه مقابل مهارت‌آموزی، نبود تخصص مهارتی لازم بین جامعه معلول به عنوان نقطه ضعف آنان، رهاورد انزوای اجتماعی، افزایش وابستگی به اطرافین و جامعه، ناتوانی در یافتن اشتغال و آسیب به معلولان را برای این گروه اجتماعی به دنبال دارد.

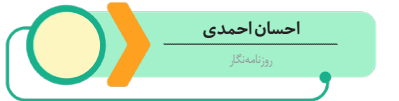

۲۰۰ کارگاه آموزشی

معاون وزیر کار در ادامه با اشاره به گستردگی کارگاه‌های مهارت‌آموزی سطح کشور در حوزه آموزش مهارت فنی و تخصصی به معلولان، تعداد کارگاه‌های آموزشی فعال در کشور را در رشته‌های مختلف ۲۰۰ مورد عنوان کرد. رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای ادامه داد: «آشنایی با کسب‌وکار، فروش محصولات تولیدی، بسته‌بندی و بازاریابی، بافنده شبیه فرش، نازک‌دوز زنانه، آرایشگر و پیرایشگر مردانه، نقاشی سیاه‌قلم، آشپز درجه (۲) و سباده‌داری برخی از رشته‌های مختلف کارگاه مهارت‌آموزی است.» او همچنین با بیان اینکه در سه ماهه اول و دوم سال جاری تعداد ۲ هزار و ۷۴۸ نفر - دوره آموزش رایگان

فارغ از داده‌های آماری مختلف جامعه معلولان که سهم چهار درصد، ۱۰ درصد و گاهی ۱۵ درصدی برای معلولان از مجموع جمعیت کشور قائل هستند، تأمین نیازهای افراد معلول در هر سطح و حوزه‌ای؛ اعم از آموزش، اشتغال، راه‌اندازی کسب‌وکار و دیگر ضروریات زندگی این بخش از جامعه باید در اولویت باشد. در این بین، موضوع اشتغالزایی و شاخص‌های مرتبط با آن نظیر آموزش‌های دانشگاهی و آموزش مهارت‌های فنی و تخصصی به واسطه فراهم کردن مقدمات الزامی ورود

گفت‌وگو

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در راستای عمل به رسالت آموزش مهارت به تمام گروه‌های مختلف اجتماعی، سیاستگذاری و انجام اقدامات جهت توانمندسازی مهارتی جامعه معلولان محقق کرده است. این مجموعه برنامه‌ریزی‌ها به مرور با افزایش مهارت نیروی کار معلول، خروج از انزوای اجتماعی، ورود به جامعه، افزایش توانمندی، رشد تخصص فنی و احتمال بیشتر اشتغال به کار افراد معلول را رقم می‌زند.

جامعه هدف

به گفته معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی معلولان جسمی حرکتی، ناشنوایان، نابینایان و کم‌توانان ذهنی آموزش‌پذیر جامعه هدف ارائه آموزش‌های مهارتی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای را تشکیل می‌دهند. به عبارتی، این سازمان با شناسایی جامعه هدف معلول، نیازسنجی شاخص‌های آموزش مهارت برای این بخش از جامعه و برنامه‌ریزی مرتبط با این حوزه، ارتقای سطح مهارتی این افراد و توسعه برنامه‌های آموزشی آنان را در راستای افزایش توان مهارتی و فنی انواع افراد معلول هدفگذاری کرده است.

اقدامات، چالش‌ها و راهکارها

رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای با تشریح اقدامات اساسی این سازمان در راستای گسترش آموزش مهارت جامعه معلولان، ایجاد و فعالیت کمیته راهبری ملی

گزارش

امکان بازگشت به جامعه و بهره‌مندی از فرصت‌های اشتغال، کسب‌وکار، رفاه اجتماعی، بهره اقتصادی و بسیاری موضوعات جاری دیگر برای بازیابی دوباره زندگی و حضور در جامعه، برای جمعیت بهبودیافتگان موادمخدر نکته‌ای ضروری و حیاتی است. در این بین، دولت در شکل کلان سیاستگذاری، دستگاه‌ها و نهادهای متولی بخش‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و آموزشی

یکی از مواردی که عدم پذیرش جامعه در تقابل با افراد بهبودیافته موادمخدر را موجب می‌شود، عدم مهارت و تخصص آنان و ناتوانی در اشتغال به کار فرصت‌های شغلی مورد نیاز جامعه است. این خلأ در واقع با شکل‌گیری مهارت‌های فنی یا به‌روزرسانی این آموزه‌ها بین افراد مذکور امکان برطرف شدن و زمینه‌سازی اشتغال این بخش از جامعه را فراهم می‌کند. این مهم در کنار اشتغال بهبودیافتگان موادمخدر، کاهش آسیب‌های اجتماعی، افزایش سرعت پذیرش این افراد در جامعه، تقویت نهاد خانواده، ارتقای توان تأمین معیشت افراد مذکور، توسعه مهارت‌آموزی و تأمین نیاز بازار کار در حوزه نیروی کار ماهر را موجب می‌شود.

تأمین معاش آینده بهبودیافتگان

توانمندسازی، مهارت‌افزایی، ایجاد روحیه خودباوری و کمک به تأمین معاش آینده بهبودیافتگان موادمخدر و خانواده آنان یکی از مهمترین اهداف سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در

چرا بهبودیافتگان موادمخدر باید به جامعه بازگردند

کشور هر کدام به صورت مجزا و همه در قالب یک روند، وظایفی جهت بسترسازی بازگشت این افراد به جامعه برعهده دارند. به این واسطه، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی آموزش محور در حوزه مهارت‌آموزی جهت توانمندسازی بهبودیافتگان موادمخدر نقش اساسی در رویکرد مذکور ایفا می‌کند.

برای این افراد در مدت مذکور برگزار شده است. از مجموع دوره‌های آموزشی ۳ هزار و ۷۱۱ نفر - دوره ۲ هزار و ۹۲۱ مرد و ۱۵ زن در حوزه مراکز ماده (۱۶) قانون مبارزه با موادمخدر، ۵ هزار و ۱۴۱ نفر - دوره برای ۳ هزار ۷۵۷ مرد و هزار و ۳۸۴ زن در قالب مراکز ماده (۱۵) قانون مذکور و ۷ هزار و ۷۰۵ نفر - دوره برای ۷ هزار و ۳۰۰ مرد و ۴۰۵ زن به صورت آموزش در زنان برگزار شد.

چگونگی برخورد با مشکلات

چگونگی تعامل دستگاه‌های مرتبط در اجرای آموزش‌های مهارتی، نبود تفکیک آماری بهبودیافتگان از سایر مجرمان و عدم آموزش‌پذیری و ترک دوره به دلیل شرایط خاص افراد و محدودیت زمان اقامت در مراکز درمانی بخشی از مشکلات مرتبط با مهارت‌آموزی افراد مذکور برآورد شده است. برای حل موارد اشاره شده، نشست و توافق با سازمان زندان‌ها و ارائه راهکارهای حل مسأله و نیز ارائه آموزش‌های مهارتی در قالب مهارت‌های ویژه به معتادان بهبودیافته به عنوان راهکارهای برطرف کردن مشکلات از سوی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای پیشنهاد شد.

۱۶۰۰ هزار نفر - دوره مهارتی

خروجی کارنامه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در حوزه آموزش بهبودیافتگان موادمخدر در شش ماهه ابتدای سال جاری نشان می‌دهد مجموع ۱۵ هزار و ۷۱۹ نفر - دوره آموزشی

ارائه آموزش‌های مهارتی برای جامعه مذکور ذکر شده است. در راستای تحقق این هدف آموزش محور، تکالیفی برای سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در نظر گرفته شده است. آموزش ۲۵ هزار نفر معتاد بهبودیافته در سال بر اساس مصوبه هیأت دولت و انعقاد تفاهمنامه و انعقاد تفاهمنامه همکاری سالانه با ستاد مبارزه با موادمخدر مهمترین تکالیف این حوزه اعلام شد.

بر اساس اعلام سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، بهبودیافتگانی که خود با مراجعه به مراکز مرتبط، اقدام به ترک اعتیاد کرده‌اند و بهبودیافتگانی که به دستور مقام قضایی به مراکز درمان و ترک اعتیاد معرفی شده‌اند، جامعه هدف آموزش‌های فنی و مهارتی این سازمان را تشکیل می‌دهند. در این راستا، ستاد مبارزه با موادمخدر و سازمان بهزیستی به عنوان نهادهای متولی و در گیر در این حوزه، همکاری و تعامل در توسعه آموزش به افراد بهبودیافته موادمخدر را عهده‌دار هستند.

بررسی مزایای طرح تابستانه مهارت

فراغت دانش آموزان و کسب آموزش‌های مهارتی متناسب با نیاز بازار کار بین وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آموزش و پرورش، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان صداوسیما، دانشگاه آزاد اسلامی و سازمان بسیج سازندگی به امضا رسید.

موضوع تفاهننامه مرتبط با این طرح، بهره‌مندی از فرصت تابستان و غنی‌سازی اوقات فراغت دانش آموزان با ارائه آموزش‌های کسب‌وکار متناسب با نیاز بازار کار به منظور ارتقای توانمندی‌های مهارتی منطبق بر ویژگی‌های فردی پس از استعداد و رغبت‌سنجی برای انتخاب آینده شغلی است.

پرورش و فنی و حرفه‌ای بخشی از مزایای تمرکز بر آموزش مهارت برای اقشار نوجوان و جوان دانش آموز محسوب می‌شود. درک و تلفیق آموخته‌های دانش محور با مهارت فنی و تخصصی کسب شده، زمینه ارتقای سطح توانمندی جوانان و افزایش اعتمادبه‌نفس آنان برای ورود به بازار کار را به دنبال دارد. بنا به دلایل اشاره شده، «طرح تابستانه مهارت» علاوه بر مزایای مذکور، رونق بازار کار و تولید و تنظیم مناسبات حوزه نیروی کار را هدفگذاری کرده است.

بر همین اساس، اواخر خردادماه سال جاری، تفاهننامه «طرح تابستانه مهارت» در راستای غنی‌سازی اوقات

جریان طرح‌هایی مانند «طرح تابستانه مهارت» توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان متولی حوزه مهارت آموزش تدوین و اجرایی شده است. با توجه به اتمام فصل تابستان و بازگشت دانش آموزان به مدرسه، در حال حاضر فرصت خوبی برای بررسی این طرح ملی وجود دارد.

رفع دغدغه بازار کار و کارفرمایان در تأمین نیروی کار دارای مهارت، غنی‌سازی اوقات غیردرسی دانش آموزان، ارتقای سطح مهارت در جامعه، رشد بهره‌وری کار، تولید و نیروی انسانی ناشی از آموزش‌های فنی و جهت‌دهی ساختار پیونددهنده آموزش‌های دانشی و مهارتی در تعامل متولیان حوزه آموزش و

دیدگاه

بهره‌مندی از ظرفیت جوانی و آموزش‌پذیری دانش آموزان به عنوان نیروی کار آینده در راستای توسعه آموزش‌های مهارتی، تربیت نیروی کار و تأمین نیروی کار آینده مهار مورد نیاز حوزه کسب‌وکار به عنوان رویه‌ای هوشمندانه و آینده‌نگر در حوزه مهارت‌آموزی جامعه دانش‌آموزان دنبال می‌شود. برگزاری دوره‌های آموزش مهارت‌های فنی و تخصصی در بخش‌های مختلف برای دانش آموزان به شکل گسترده در

یادداشت

اشتغال معلولان به شرط مهارت‌آموزی

معلولان به‌عنوان بخشی از جامعه در کنار چالش‌های عمومی در دیگر اقشار جامعه، اشتغال را به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین مسائل مرتبط با شرایط زیست خود تجربه می‌کنند. کم‌توجهی به سهم قانونی جامعه معلولان در راستای اشتغال به کار در فرصت‌های شغلی، عدم اعتماد برخی کارفرمایان به توانمندی اجرایی معلولان، نبود برنامه‌ریزی و هدفگذاری حوزه آموزش‌های فنی و مهارتی افراد معلول در سطوح دهه‌ها و کم‌لطفی‌های دیگر به توانمندی این بخش از جامعه، آمار بالای بیکاری را در بین این قشر موجب شده است.

نیاز و الزام بازار کار و جامعه کارفرمایی به نیروی کار دانش آموخته و ماهر در حوزه‌های فنی و تخصصی بر کسی پوشیده نیست. این در شرایطی است که به واسطه عدم تعادل عرضه و تقاضای نیروی کار و وضعیت رقابتی موجود برای اشتغال به کار، جامعه معلولان به دلایل اشاره شده، در حوزه اشتغال احتمال پذیرش کمتری نسبت به دیگر گروه‌های اجتماعی دارند. البته با توجه به ابعاد دوگانه آموزش در حوزه‌های دانشگاهی و مهارتی، جامعه معلولان در دهه‌های اخیر در بخش آموزش دانشگاهی موفق عمل کرده و با حضور در مراکز آموزش عالی، مانند دیگر اقشار جامعه مدارج علمی و دانشگاهی را طی کردند؛ اما نکته جالب این افراد از فضای آموزش مهارتی در بخش‌های فنی و تخصصی است. در واقع این مهم در کنار دیگر کاستی‌ها، فرصت رشد مهارتی همگام با ارتقای سطح تحصیلات دانشگاهی و همچنین امکان رقابت در حوزه کسب فرصت‌های شغلی را معلولان گرفته است. کم‌رنگ بودن سیاست‌های حمایتی دولت‌ها، عدم اولویت تربیت نیروی کار ماهر در دوره‌های گذشته، به‌ویژه نسبت به جامعه معلول و سهم سه درصدی رعایت نشده در حوزه اشتغال افراد معلول در طول سال‌ها، زمینه شکل‌گیری نرخ بیکاری بالای معلولان را رقم زد.

بر اساس تحلیل آماری در شرایط امروز جامعه، معلولان سه برابر بیش از افراد غیرمعلول احتمال بیکاری را تجربه می‌کنند و شش برابر بیشتر احتمال عدم پذیرش آنان در حوزه اشتغال برآورد شده است. این مهم شرایط غیررقابتی معلولان کسب فرصت‌های شغلی در برابر گروه‌های دیگر جامعه را نشان می‌دهد. البته به شرط پذیرش نیروی کار معلول و اشتغال به کار در کارگاه‌های چالش‌هایی نظیر دستمزدهای کم‌تر، به کارگیری در مشاغل سطح پایین و غیرتخصصی و مسائل مرتبط با نبود مهارت‌های فنی لازم را تجربه می‌کنند. در واقع اینجا است که خلأ مهارتی افراد معلول، از دست رفتن فرصت‌های اشتغال و رشد شغلی را بیشتر مشخص می‌کند. در شرایطی که آمار جامعه معلولان کشور به صورت غیررسمی اعدادی بین ۵ تا ۱۰ میلیون نفر را شامل می‌شوند، بی‌توجهی به داشته‌ها و توانمندی این بخش از جامعه با وجود استعدادهای مختلف و بی‌برنامگی در حوزه پرورش نیروی کار ماهر از این افراد، علاوه بر ایجاد چالش برای آنان، فرصت بهره‌مندی بازار کار از این جمعیت را از بین می‌برد. به این واسطه توجه بیشتر متولیان مهارت‌آموزی و اشتغال نسبت به این گروه اجتماعی و تدارک دوره‌های گسترده و متنوع مهارتی و تأکید بر اجرای قانون در اختصاص سهم اشتغال آنان، رفع مشکلات این افراد را نوبدی می‌دهد. با توجه به تأکیدات قانونی در حوزه اشتغال همه گروه‌های جامعه و الزام شکل‌گیری و توسعه مهارت در راستای نیاز بازار کار، اولویت‌بخشی به مهارت‌آموزی اقشار مختلف جامعه از جمله معلولان، از موضوعات اساسی است. کاهش محدودیت‌های معلولان از طریق توانبخشی و آموزش‌های فنی و تخصصی، زمینه حضور بیشتر آنان در جامعه و فضای کسب‌وکار را فراهم می‌کند. بر اساس قانون اساسی و قوانین بین‌المللی حق داشتن کار برای همگان به رسمیت شناخته شده و کشور ما با عضویت در کنوانسیون حقوق معلولان نیز اشتغال و تعیین سهمیه استخدامی برای معلولان را وظیفه دولت‌ها می‌داند. همچنین ماده (۱۰) قانون حمایت از حقوق معلولان، «وزارت کار را مکلف به ایجاد صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی برای معلولان تحت پوشش کرده است.